

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

BRNO 1972

Mittelalterlicher Becher aus Polešovice (Bez. Uherské Hradiště). In Polešovice fand man in der Destruktion eines tönernen kuppelförmigen Herdes einen mittelalterlichen Becher, dessen Form bei der Veränderung des Wärmeregimes in der Ausbrennungskammer des Herdes teilweise deformiert wurde. Das Gefäß war auf der Drehscheibe aus zwei Teilen — dem Boden und dem Körper mit Rand hergestellt worden. Beide Teile wurden nachträglich zusammengesetzt. Diese Art kann man als Zwischenstufe der Erzeugungstechnologie der Keramik aus freier Hand und der gänzlich auf der Drehscheibe hergestellten Keramik betrachten. Der Becher war vermutlich auf heimische Art hergestellt worden. Aufgrund der Form, des Materiales, der Verzierung und der datierten Analogien reihen wir den Becher in die 2. Hälfte des 13. Jhs. ein.

NÁLEZ KOSTĚNĚ BRUSLE V OLOMOUCI (okr. Olomouc)

VÁCLAV BURIAN, Vlastivědný ústav, Olomouc
(Tab. 100)

Při výkopu koksové šachty v objektu muzejní budovy v Olomouci (náměstí Republiky 6) byl prováděn průlom podzemní části západní zdi hlavní budovy. Zde v hloubce 150 cm pod základovým zdíkem objevil vedoucí stavební čtyři Oldřich Rec kostěnou brusli, kterou 10. září 1971 odevzdal do sbírek Vlastivědného ústavu v Olomouci.¹

Brusle, 26 cm dlouhá, je vyrobena z koňské levé metatarsální kosti,² jejíž proximální hlavice je rovně seřiznuta, distální zahrocená odřiznutím obou kondylů. Plochá strana kosti je upravena do roviny s vysokým leskem, která se směrem k distální hlavici (hrotu brusle) vytrácí.

Výběrem suroviny i úpravou je tento nález souhlasný s většinou dosud publikovaných exemplářů.³ Časová registrace je však obvykle značně nejistá, chybí doprovodný datovatelný materiál. U olomouckého nálezu se můžeme opírat o dvě data, kdy došlo k podstatným terénním zásahům na místě nálezu. Prvním byla výstavba kláštera klarisek, který je písemně poprvé doložen k roku 1298 (k jeho založení došlo patrně kolem roku 1250, jak také uvádí barokní pamětní záznam).⁴ V tom případě lze vznik brusle klást pod uvedené datum a připustit i časovou souvislost s mladohradištními nálezy keramiky ze stejného územního okruhu.⁵ Druhou datovací možnost poskytuje bezprostřední situace pod základem druhé stavby kláštera, k níž byl položen základní kámen roku 1754.⁶ Přicházejí tedy v úvahu dva termíny s rozdílem zhruba pěti set let, z nichž období barokní výstavby je sice termínem konečným, ale nevylučuje středověký původ.

Poznámky.

¹ Vlastivědný ústav, Olomouc, přírůstkové číslo 340/71.

² Osteologické zhodnocení materiálu bylo provedeno v Krajské veterinární nemocnici v Olomouci-Chválkovicích 10. 11. 1971.

³ Josef Skutil. Příspěvky k poznání staroslovanské kultury (7–11), Sborník Velehradský, nová řada, číslo 10, 1939, 26, oddíl 10 na str. 33: K otázce pravěkých a časně historických bruslí. Zde je uvedena i další literatura.

⁴ Stavební počátky hlavní budovy olomouckého muzea, Zprávy Vlastivědného ústavu v Olomouci, 1960, č. 62, 225, 228.

⁵ Nálež mladohradištní keramiky na olomouckém Předhradí. AR, roč. XXIII, 1971, 751–753.

⁶ Viz pozn. 4, 225–230.

Fund eines Knochenschlittschuhs in Olomouc. Den Knochenschlittschuh, der aus einem linken Pferdemetatarsus hergestellt ist, fand man unter den Grundmauern des einstigen Klosters der Klarissen in Olomouc. Den Ursprung kann man vor das Jahr 1250 oder vor das Jahr des Aufbaues des barocken Gebäudes (1754) legen.

STŘEDOVĚKÉ NÁLEZY Z VÁVROVIC (okr. Opava)

VLASTA ŠIKULOVÁ, Slezské muzeum, Opava

Při budování sklepa pod svým domem ve Vávrovicích č. 6 rozkopal Arnošt Hellebrant 27. července 1971 jámu, z níž vybral v hloubce 150 cm nálezy. Po skončení prací je odevzdal prostřednictvím Josefa Falhara z Vávrovic archeologickému oddělení Slezského muzea v Opavě. V půli listopadu prohluboval sklep o 30 cm, přičemž našel ve vzdálenosti asi 1 m od předcházejícího místa

opět nějakou jámu. Ani v tomto případě nebylo už v době odevzdání nálezů možné další zkoumání.

Z prvního objektu se zachovaly kromě střepů z hrnců a pokliček zvířecí kosti, uhlíky a dva zlomky masivního železného kování, z druhého uhlíky a železný hřebík. Keramika z obou je zřejmě současná a možno ji datovat do druhé poloviny 14. století.

Mittelalterliche Funde aus Vávrovice (Bez. Opava). Beim Aushub eines Kellers im Hause Nr. 6 hat man zwei mittelalterliche Gruben zerstört, aus welchen der archäologischen Abteilung des Schlesischen Museums in Opava keramisches Scherbenmaterial aus der zweiten Hälfte des 14. Jhs., Bruchstücke von Eisenbeschlägen, ein Nagel, Tolzkohle und Tierknochen abgegeben wurden.

STOPY STŘEDOVĚKÉ VESNICE V BORŠICÍCH U BUCHLOVIC

(okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL. Slováké muzeum, Uherské Hradiště

Při povrchovém průzkumu v katastru Boršic u Buchlovic byly v trati „Slobody“ nalezeny 12. 11. 1971 doklady středověkého osídlení. Poloha se nachází necelý 1 km severozápadně od obce, na povlném jižním svahu kopce, pod nímž se stéká Smradavecký a Medlovický potok v Dlouhou řeku. V tomto místě, v pruhu sledujícím směr vrstevnic, byly zjištěny skupiny pískovcových kamenů, doprovázené nálezy keramiky ze 14.—15. století. Střepy byly nalezeny i v jiných místech, většinou v menších či větších skupinkách. Podloží jižního svahu je jemný psek, shluky kamenů nejsou místního původu. Tato okolnost spolu s nálezem keramiky nasvědčuje, že v těchto místech stávala vesnice, jejíž východní okraj končil nad východním prudkým svahem, spadajícím ke Smradaveckému potoku. Na tomto svahu, počínaje jeho horní hranou, jsou terasovité pásové, asi 8—12 m široké pluziny, táhnoucí se po svahu více než v délce 1 km do údolí Smradavky. Dosud není prokázáno, zda pluziny je možné dávat do souvislosti se zjištěnými stopami zaniklé vesnice, či zda se jedná o opuštěné středověké pluziny náležející k Boršicím. Zaniklá vesnice není rovněž dosud identifikována pokud jde o její jméno. V blízkosti jsou uváděny další dvě zaniklé vesnice — Honětice či Únětice a Újezd. Podle situace by se mohlo spíše jednat o Újezdec, který je v poslední době lokalizován historiky do údolí Smradavky. Není vyloučena ani další možnost, podle níž by zjištěné stopy náležely některé ze zaniklých středověkých vesnic, známých z historických pramenů, týkajících se této oblasti, jménem, ale u nichž není historicky blíže doložena jejich lokalizace.

Spuren eines mittelalterlichen Dorfes in Boršice bei Buchlovice (Bez. Uherské Hradiště). In der Flur „Slobody“ im Kataster von Boršice bei Buchlovice wurden in Form von Steindestruktionen und mittelalterlicher Keramik aus dem 14.—15. Jh. Spuren einer mittelalterlichen Dorfwüstung bisher unbekanntens Namens festgestellt. In unmittelbarer Nähe der Überreste stellte man terrassenartig angebrachte Flurkernstreifen fest, deren Gleichzeitigkeit mit dem Dorfe bisher nicht bewiesen ist.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM NA ZANIKLÉ STŘEDOVĚKÉ VESNICI MIŘÍN U PITÍNA

(okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL. Slováké muzeum, Uherské Hradiště

Při mýcení ojedinělých stromů na rozhraní lesa a louky pro rozšíření pastviny byla v trati „Miřinky“ nalezena bagristou B. Diatelem z STS Rudimov větší část českého tesáku. Nález byl předán J. Juračkovi, spolupracovníku muzea v Bojkovicích, který předmět konzervačně zpracoval a zařadil do sbírek jmenovaného muzea. Železný tesák má plochou, srpovitě utvářenou hlavici, připevněnou nýtem na podlouhlý obdélníkový řap, opatřený na středu podélné osy otvory pro uchycení rukojeti. Ta byla patrně z organické látky, neboť se nezachovala. Čepel tesáku je jednobřítá, s rovným hřbetem a mírně se zužujícím ostřím, které je od řapu odsazeno. Hrot čepele je odlomen. Zcela přesné analogie se vyskytují již v 15. století.

Objev byl hlášen J. Juračkou Slovákému muzeu. Na základě získaných informací byl 11. 10. 1971 proveden referujícím v trati „Miřinky“ orientační povrchový průzkum, jehož cílem byla přesná

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné